

# Az Ujság

MAGYAR KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Főszerkesztő: Pétery Lajos ügyvéd.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Toldi Miklós-tér 15.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gaál Sándor.  
Előfizetés egy hónapra helyben 1:20 Pengő, vidékre 2 — Pengő

## A nagyszalontai magyarság egységesen lép be az Erdélyi Pártba

### A nagyszalontai Magyar Házban vasárnap értekezlet volt dr. Markovits Manó volt főispán és Árvay Árpád országgyűlési képviselő részvételével

Vasárnap délután értekezletet tartott a nagyszalontai magyarság. Az értekezleten résztvett dr. Markovits Manó volt főispán, a Magyar Párt biharmegyei tagozatának elnöke és Árvay Árpád lapszerkesztő, országgyűlési képviselő. Ott álltak a nagyszalontai magyarság valamennyi erkölcsi testületének vezetőjét, továbbá az egyházak képviselőit. A népes értekezletet Bagossy Sándor, a Magyar Párt elnöke nyitotta meg, majd felszólalt dr. Markovits Manó és Árvay Árpád. Felszólalásukban hangsúlyozták az Erdélyi Párt alakulásának szükségességét, amely a visszacsatolt területen már megkezdte szervezkedését, hogy az itt élő magyarság politikai, kulturális és gazdasági érdekeit hathatósan támogassa. Az Erdélyi Párt a kormányt támogatja, de fenntartja magának a cselekvési szabadságot. Felszólalt Mikó Pál, Koós Ferenc, Vigh Pál, Szőlősi Sándor, Szathmáry Sándor és Bagossy Sándor.

Az értekezlet kimondotta, hogy a nagyszalontai magyarság egyetemesen lép be az Erdélyi Pártba és a szervezési munkálatok már e héten megkezdődnek.

### Dr. Markovits Manó és Árvay Árpád felhívása Nagyszalontai magyar- ságához

Miután lapunk fennállása óta megalkuvás nélkül bátor szószólója az egyetemes magyar érdekeknek, dr. Markovits Manó volt főispán és Árvay Árpád országgyűlési képviselő lapunk útján az alábbi felhívást intézi Nagyszalontai magyarságához.

Magyar testvérek!

A huszonkét évi rabságból az anyaországhoz történt boldog visszatérés után hozatok fordulnak megint régi vezetőitek: az Erdélyi Pártot megalapító magyar képviselők, akikkel együtt annyi nehéz harcot vívtatok meg magyarságunk fenntartásáért, szellemi és anyagi létünk biztosításáért.

Huszonkét évi kisemmizés, huszonkét évi elnyomás, az ellenünk hozott idegen törvények, a másféle jogrend káros hatásait kik tudhatják jóvátenni? Csakis azok, akik huszonkét éven át veletek küzdöttek, veletek szenvedtek és alaposan ismerik a visszacsatolt területek életbevágó kérdéseit.

Magyar Testvérek: Az ünnepnapok elmúltával a hétköznapi gondjain csak úgy segíthetünk, magyar népünk boldogulását a visszatért részekben csak úgy biztosíthatjuk, ha — miként azt az idegen elnyomás alatt tettük — egyetlen egységes pártba tömörülünk, mely az anyaországgal való szoros együttműködés és a kormányzat építő munkájának támogatása mellett a keletmagyarországi és erdélyi különleges érdekek védel-

mét írja fel zászlajára.

Pártunk az Erdélyi Párt, mely táborba hív minden öntudatos magyart, aki a Romániától visszaszerzett részekben lakik.

Az Erdélyi Párt a kisebbségi sors szomorú, de hasznos tapasztalatait felhasználva, a visszaszerzett részek magyar lakossága érdekében elsősorban a következőkért küzd:

1. Erős, független Magyarországot akarunk, melynek minden intézményét igaz nemzeti, szociális és keresztyén szellem hassa át.

2. Kívánjuk honvédségünk állandó fejlesztését, különös tekintettel az erdélyi szempontokra s a létesítendő székely határőrvidékre.

3. Az országhatárokon túl maradt magyarság sorsa a kormányzat és a magyar társadalom állandó gondja kell legyen. Munkánk véreink kenyérhez juttatása, a román ökiralyság (Moldova és Bukovina) területén lakó magyarok visszatelepítése sürgős állami feladat.

4. A huszonkét éves idegen uralom kártévesei igazságosan jóváteendők.

5. A trianoni kényszerbéké előtti székelyföldi birtokviszonyok (közirtokosságok, erdőirtokosságok, csiki székely magánjavak) sürgősen helyreállítandók.

6. A visszacsatolt területek lelki egysége megóvandó, a pártharcok kiküszöbölendők. Pillanatra sem szabad szem elől tévesztetni Erdélyben a magyarság és románság számárnyát. Sürgősen fel kell használni az időt magyar véreink társadalmi, művelődési és gazdasági alátámasztására. A román területekről áthalló izgatás súlyos figyelmeztetés kell legyen ebből a szempontból.

7. Állás- és munkanélküli erdélyi véreink sürgősen munkához juttatandók; e célból az érvényben levő román törvények és az u. n. zsidótörvény intézkedéseit erőteljesen fel kell használni. Köz- és magánalkalmazottak a visszacsatolt részekben elsősorban erdélyiek legyenek.

8. Nagyvonalu telepítési és munkaközvetítési akció indítandó elsősorban a székely népfellegleg legsürgősebb elhelyezése érdekében.

9. Erdély természeti kincsei sürgősen feltárandók, — a vasutépítések és ipari telepek létesítésének megszorgalmazásával a lakosság széles rétegei állandóan keresethez juttatandók.

10. A munkásokat és egyéb alkalmazottakat védő törvények (munkakamarák, munkaügyi felügyelőségek, szakmai szervezetek) fenntartandók és magyar nemzeti irányban korszerűen fejlesztendők.

Az Erdélyi Párt az anyaországi pártharcok enyhítésére törekszik s tekintettel az erdélyi magyarság és más nemzetiségek számárnyára, egyetemes magyar érdekből

is hátrányosnak tartja az anyaországi pártok harcát e területeken. Idáig azért is nem szervezkedett, mert azt gondolta, hogy idegen pártok megkímélik Erdélyt a pártharcoktól. Minthogy ez nem következett be, az Erdélyi Párt is kénytelen sikra szállni az itteni magyar lakosság jól fellogott érdekében.

Magyar Testvéreink! Ahogy egységesen megálltuk helyünket az idegen elnyomás idejében, ugyanolyan lelki egységgel és hűséggel szolgáljátok az erdélyi és Partiumbeli magyarság érdekeit azzal, hogy mindnyájan az Erdélyi Párt tagjai lesdtek.

dr. Markovits Manó nyug. főispán,  
Árvay Árpád országgyűlési képviselő.

### Az Erdélyi Pártnak csak őskeresztyének lehetnek tagjai

Mint már fentebb említettük, az Erdélyi Párt szervezkedése pár napon belül megkezdődik Nagyszalontán.

A szervezést Koós Ferenc ref. tanító, vezető Bagossy Sándor magyarpárti elnök irányítása mellett.

Az Erdélyi Pártnak csak őskeresztyének lehetnek tagjai és pedig azok, akik 21-ik életévüket betöltötték.

Minden nagyszalontai magyarnak erkölcsi kötelessége belépni az Erdélyi Pártba, amely politikai, gazdasági és kulturális érdekeit szolgálja.

Egyébként a pártszervezés részletes körülményeire még visszatérünk.

### Kegyelet a munkácsi hősöknek...

Vízkeresztnapján volt két esztendeje, hogy a cseh banditák páncélkocsival, ágyúval és gépfegyverrel orvul betörték Munkács határán.

A városnak még akkor nem volt helyőrsége.

Egy néhány magyar terképésztiszt magyar postásokkal és vasutasokkal pusztá- ököllel verte vissza a csehek orvtámadásait.

Az orvtámadásnak magyar részről hét hősihalott áldozata lett.

Kegyelettel áldozott ezeknek a hősihalottaknak tegnap Munkács városa.

### Enyedi pénzügyi tanácsos ma este előadást tart a Kereskedelmi Körben

Tudvalevő, január 1-től kezdve a kereskedők és iparosok könyveket tartoznak vezetni üzleti forgalmukról. A Kereskedelmi Kör vezetősége felkérte Enyedi Béla pénzügyi tanácsost, tartson a könyvezetésről egy ismeretterjesztő előadást. Mint értesülünk Enyedi tanácsos nagy elfoglaltsága dacára a kérésnek eleget tesz és ma este pontosan fél 8 órai kezdettel a Kereskedelmi Kör helyiségében a könyvezetésről általános érdeklő előadást tart, amelyen a kereskedőkön kívül saját érdekükben az iparosok is pontosan teljes számban jelenjenek meg, hogy megismerjék a kötelező könyvezetés részleteit.

## Pacsay Mária, a külföldön is jól-ismert filmíró két napot Nagyszalontán töltött

Rövid nyilatkozatában elmondja, hogyan vett részt, mint szemtanú Róma első légitámadásánál

Feltűnt szombat délelőtt a nagyszalontai közön egy magas, fővárosi eleganciával öltözött úrnő. Még a nők is visszafordultak utána. Kíváncsiak voltunk, ki lehet? Rövid nyomozás után megtudtuk: Pacsay Mária, az országhatárokon túl is előnyösen ismert filmregényíró, aki most jött haza Rómából. Családi kapcsolatok fűzik Szalontához, Bordás László városi jegyző unokahuga és testvére dr. Pacsay János árvaszéki elnöknek, akinek vezércikkei gyakran megjelennek lapunk hasábjain, csak Pacsay Mária, — mint értesülünk, — valamivel többet keres írsaival. Első filmregényét ugyanis egy amerikai filmvállalat 5000 dollárért vásárolta meg. A regény címe: Az út vége.

Szemben ülünk Bordás László kellemes szalonjában Pacsay Máriával és megkérjük, nyilatkozzon a „Nagyszalontai Az Újság” számára eddig elért írói sikeréről és további terveiről.

— Most csak egy tervem van — mondja mosolyogva, — férjhez menni. Menyasszony vagyok és rövidesen egy budapesti orvos felesége leszek.

— Ez az út vége?... — kérdeztük inceskedve a feltűnően szép írónőtől, aki bizonyára lenyűgöző jelenségével moizstár lenne, ha nem vette volna kezébe néhány évvel ezelőtt azt az acélhegyű ördögöt, amellyel megírta azt a második nagyszabású filmregényt: „Mindenek ára van” címmel, amelyet Rómában 15.000 líráért vásárolt meg az egyik olasz filmvállalat. — Igaz, én 25.000 lírát kértem érte — mondotta, — de Olaszországban is mindeennek ára van, a pénzem nagyon fogyott és kénytelen voltam odaadni a felajánlott összeget.

Megkértük, beszéljen olaszországi élményeiről és mondja el őszintén, nem félt Rómában a francia repülőgépek bombáitól?

— Az volt a legnagyobb élményem — mondotta — amikor Rómában a francia repülőgépek elsőjében jelentek meg. Éjjelután félkettő lehetett. Vészjelzően sivitottak a szirénák. Vendéglátó házigazdám annyira megijedtek a sziréna bömbölésétől, hogy leszaladtak az óvóhelyre, anélkül, hogy engem figyelmeztettek volna a veszélyre. Én kinyitottam az emeleti szobám ablakát és csodálkozva figyeltem, miként dobálják le a francia repülőek világító rakétájukat, de megszólaltak az olasz légharító ágyuk és anélkül, hogy bombát dobtak volna le, a francia repülőek elmenekültek... Sajnos, a légharító ágyuk lövedékei, amikor visszahulltak a földre, három embert megsebesítettek. — Én is megsebesültem...

Ránézünk és megdöbbenve kérdezzük: — A bombaszilánkoktól?

— Nem, ilyen harctéri élményem, sajnos, nincs — folytatja — Rómától körülbelül 35 kilométerre van a pápa nyaralóhelye és egy két kocsiból álló sinautóval rándultunk ki ide, akkor már Olaszország hadat üzent Franciaországnak és Olaszország egész területén kötelező volt az elsötétítés. Így történt meg, hogy visszafelé jövet, sinautónk egy másik sinautóba ütközött... A karambolnak négy halott és száz sebesült áldozata volt. Én kisebb agyrázkódást szenvedtem. Borzalmas percekkel éltem át. Letépett karokat, véres húscafatokat, szétloccsant agyvelőket láttam magam körül és borzalmas volt a haldoklók kétségbeesett jajgatásait hallgatni. Hónapokig feküdtem különböző szanatóriumokban. Most már jól vagyok, csak dolgoznom nem szabad és semmi olyan munkát végezmem, ami az agyat foglalkoztatja.

— Mi volt a legszebb élménye olaszországi útja alkalmával? — faggatjuk tovább.

— A nápolyi exotikus kiállítás — mondja kissé elgondolkodva. — Ezt három évenként megrendezik az olaszok és ezen résztvesznek az exotikus keleti államok: Libia, Etiópia stb. — Aztán megfogott az Örök város csodálatos

szépsége. Szinte hihetetlen, hogy emberek olyan tökéletes művészetet tudnak produkálni szobrászatban, festészetben és építészetben, mint amiket Rómában láttam, azokat már nem is emberek, hanem halhatatlan félistenek teremtették az élettelen anyagból. Róma csodálatos, de Firenze elbájosabb, Velencét pedig sohasem lehet elfelejteni... Rómában a filmgyár közvetlenül a repülőtér mellett van. Kár lenne, ha bombatalálat érné. Káprázatos ez a filmváros. Megkapóbb, mint aminőt Berlinben, vagy Bécsben láttam. Oriási pálmakertje van, szökőkutakkal. Elszórta kilenc hatalmas műterem, pazar építkezésben. Saját strandja, autógarázsai, mozhelyisége — filmen nem lehet szebbet látni.

— Milyenek az olasz nők és férfiak? — ostromoljuk tovább.

— A magyarokat nagyon szeretik — válaszol és hangjából érzik a meggyőződését. — Már áprilisban nyíltan mondták Rómában, hogy Mussolini visszaadta Erdélyt Magyarországnak. Az olasz nők csinosak, tüzes szeműek és feketék, csak erősen festik magukat... Az olasz férfiak könnyen lelkesednek, nekem például rövid két hónap alatt négy kérem is volt... Udvariasságom adtam valamenyinek kosarát, mert tudat alatt mindig éreztem, hogy csak magyar férfi felesége lehetek és így is lesz. Alig tértem haza Olaszországból, megismerkedtem Budapesten jövendőbelimmel, de csak azon feltétellel mondtam ki a boldogító igent, ha első utunk Afrikába visz, ahová két évre meghívtak vendégségbe és aztán minden évben egy hónapot legalább Olaszországban töltünk, volt kérem társaságában.

Amikor kikísért, egy kabátot vett magára. Különösen szép magyar kabát volt. — Milyen bájos — jegyezte meg társaságunk egyik hölgytagja — és milyen érdekes ez a magyarsabású kabát. — Külföldön is mindig magyar népviseletben járok — mondotta és érezni lehetett azt a büszke nemzeti öntudatot, amelyet nőknél oly ritkán tapasztalunk — ezzel is kifejezésre akarom juttatni a magyar népviselet festői szépségét... Bejártam fél Európát és minden igyekezetem arra összpontosult, hogy a magyar igazságnak szószólója legyek és úgy Németországban, mint Olaszországban minél több barátot szerezzek magyar nemzetemnek.

Amikor elbucsuztunk, a kivételes tehetségű Pacsay Mária filmíró megígérte, hogy a Nagyszalontai Az Újság részére néha-néha egy-egy hangulatos cikkel fog kedveskedni. Igéretére kezet adott és várjuk, hogy azt be is váltsa. R. S.

### Az erdélyi gazdák kéri a kisüst használatának megengedését

Budapestről jelentik: A román törvények szerint a szőlőtörkölyt és seprőt kisüsten is ki lehetett főzteni. A magyar törvények szerint a jobb minőségű párlatok előállítása érdekében csak a szeszegetőkkel ellátott főzdekből szabad a törkölyt és seprőt készíteni. A hazatért területeken kevés olyan szeszfőzde van, amely a magyar törvények kívánalmainak megfelel, ezért az Erdélyi Gazdasági Tanács a pénzügyminiszterhez javaslatot terjesztett elő, hogy engedje meg az erdélyi erdélyi gazdáknak, hogy a törkölyt és seprőt kisüsten is előállíthassák.

**Pártolja a jóminőségű divatos és tartós magyar és székely szöveteit!**  
**Orbán Károly**  
Toldi-ucca 6.

## FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

Nagyszalonta m. város polgármesteri hivatala 6193/1940. szám.

TÁRGY: Nagy Mihály kérvénye a nagyszalontai I. ker. Dobó-utca 56. számú telken szerszámla kereskedő ipartelep létesítésére telepengedély kiadása iránt.

### H i r d e t m é n y

Nagy Mihály nagyszalontai I. ker. Dobó-utca 56. sz. telken a bemutatott tervrajz szerint létesítendő szerszámla kereskedő ipartelepre kért telepengedélyt, miért is az 1684. évi XVII. t. c. 25 és következő §§-ai értelmében megtartandó helyszíni tárgyalást a jelzett telekre a folyó 1941. évi jan. hó 8. napján d. u. 3 órájára kitűzöm, ahova és amikor az illetékes hatóságokat, szomszédokat és az összes más érdekelteket oly figyelmeztetéssel hívom meg, hogy a tervezett ipartelep műszaki leírását és tervrajzait addig is a városi jegyzőnél megtekinthetik, az ipartelep elleni kifogásaikat és egyéb észrevételeiket pedig akár a helyszíni tárgyaláson, akár pedig a városi jegyzőnél előszóval vagy írásban előterjeszthetik, ellenesetben a netáni kifogásaikra és igényeikre tekintet nélkül fog a városi tanács az ipartelep engedélyezése kérdésében a hivatalos adatok alapján dönteni.

Nagyszalonta, 1940. XII. 31.

Dr. HADADY IMRE polgármester.

## A vonatok érkezése és indulása Nagyszalonta állomásáról

Miután a vonatforgalom múlt hó 28-iki korlátozása óta a közönség nagy része nincsen tájékozva a vonatok közlekedéséről, alant közöljük a városunkat érintő vonatok új menetrendjét.

### Nagyszalontáról indul Nagyvárad felé:

reggel 4:45 órakor  
d. e. 9:03 „  
d. u. 2:57 „

Ezek a vonatok Békéscsabáról, illetve Szegedről jönnek.

### Nagyszalontáról indul Békéscsaba—Szeged felé

reggel 5:31 órakor  
d. e. 11:57 „  
d. u. 4:45 „

Ezek a vonatok Nagyváradról jönnek.

### ÉRTESETÉS

Tisztelettel értesitem Nagyszalonta város és vidéke nagyérdemű vásárló közönségét, hogy Gömbös Gyula-ut 50 sz. alatti **Bordás-féle szatócs-üzletet** átvettem.

Kérem továbbra is a nagyérdemű közönség szíves pártfogását. Pontos kiszolgálás. — Kiváló tisztelettel:

**MADOS IMRE**

Egy kifutófiu felvétetik.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Gaál Sándor könyvnyomdájában, Nagyszalontán, Toldi-tér 15. sz. alatt.

# Az Arany Emlékegyesület jövő feladatai

Irta: H. FEKETE PÉTER.

Az Arany-kultusz ápolását szolgáló feladatokat a fentiekben legalábbbb főbb vonásaiban felsorolván, rátérek az egyesületnek másik nagy feladatára, amely a város kultúráját általában van hivatva szolgálni. Ez nem más, mint a helyi, iskolán kívüli közművelődés tervszerű vezetése. Mindaddig, amíg Nagyszalonta városának közigazgatása oda nem fejlődik, hogy egy kulturtanácsnok veheti kezébe a helyi közművelődés vezetését és irányítását, ezt a munkakört is az emlékegyesületnek kell ellátnia. Ehhez a munkához természetesen minden joggal kérheti és el is várhatja a hivatalos városnak nemcsak teljes erkölcsi, hanem anyagi támogatását is.

Mely kötelességei volnának az egyesületnek e tekintetben? Elgondolásom szerint a következők:

1. Az Arany-múzeumtól elkülönítve, de természetesen tárgyi kapcsolatban meg kell szervezni egy városi múzeumot. Ennek két főcsoportja lehetne, és pedig az egyik a történelmi, a másik a néprajzi tár.

A történelmi tárban össze kellene gyűjteni a város történelmére vonatkozó emlékeket eredetben, másolatban, fényképben, rajzban stb. Tartalmazná ez a város emlékeit az őskortól, melynek emlékei tudomásom szerint is már többször kerültek ott elő, egészen napjainkig.

Ennek a történelmi tárnak önálló része lenne a hajdúsági és a Bocskay Istvánra vonatkozó emlékek összegyűjtése szintén eredetben, másolatban, fényképben vagy másféleképpen.

Másik csoportja lenne a város-történelmi gyűjteménynek a városra vagy annak történelmére vonatkozó teljes irodalom, és pedig nemcsak a könyvanyag, hanem a folyóirat és az újságirodalom is.

Harmadik csoport lenne a történelmi gyűjteményben az irodalom-történeti rész, amelyben viszont helyet foglalna minden Nagyszalontán született vagy itt élt íróknak minden műve, sőt idegen íróknak is minden olyan munkája, amely Nagyszalontán került ki a nyomdából.

A néprajzi tér elsősorban Arany költészetének tárgyi emlékeit foglalná magában, de ezen kívül természetesen a város néprajzához összes emlékeit is, és pedig nemcsak a tárgyi, hanem a szellemi emlékeket is (népélet, népköltészet, zene stb.). E tárgyi emlékeknek a gyűjtését már az oláh megszállás előtt való időkben megkezdjük, biztos tudomásom szerint elég értékes anyag gyűlt össze, hogy azonban mi lett ennek a sorsa, azt nem tudom. Ezt mindenek előtt fel kell kutatni. E néprajzi és népéleti gyűjtés menél hamarabb való megkezdése és menél intenzívebb folytatása igen fontos érdek. A néprajzi emlékek a legjobban ki vannak téve a pusztulásnak; ellensége ennek az anyagnak a divat, mely kivetkőzteti régi nemes viseletéből a nemzet szokásaihoz, ősi hagyományaihoz alig ragaszkodó embert; — ellensége a gyáripár, mely a kézműves és házi ipart, s annak régi szép termékeit szorítja a sírba. Valóban a legutolsó időkben élünk, amikor még meg lehet menteni a jövőnek a multból valamit, ha már nem is mindent.

E gyűjtemények, melyek közül az Arany-Múzeum országos hírességű, nagy mértékben emelnék a város nevezetességét, s alkalmul szolgálnának arra, hogy a várost idegenek, főként tanulmányútra induló, kiránduló iskolák nagyszámmal keressék fel, s így amellet, hogy örökbecsű gyűjteményei lennének a városnak, idegenforgalmi szempontból is számottevő tényezőkké válnának.

További teendő lenne, egy nyilvános közkönyvtár szervezése. Ezt leghelyesebben a különböző körök, egyesületek, kisebb-nagyobb könyvtáraiból lehetne összehozni. A különböző egyesületi könyvtárak az anyagi eszközök hiánya miatt elég kis kötetszámaúak, míg ha egyesülnének, sokkal gazdagabb anyaggal tudnának rendelkezésre állani

nemcsak az egyesületi tagoknak, hanem a város egész lakosságának. E nyilvános könyvtárnak egyéb alapja is volna. A város birtokában volt Jókai műveinek száz kötetes kiadása, mely a levéltárban olvasatlanul porosodott, amelyet a város a nyilvános könyvtár részére bizonyára készséggel ajánlana fel. A földművelésügyi minisztérium is bocsát rendelkezésére főként gazdasági tartalmu könyvekből álló könyvtárakat, s most a visszatérés alkalmával megindult országos könyvadományozásokból is lehetne szerezni igen értékes anyagot. Napok alatt lehetne összegyűjteni egy párezer kötetes könyvtárt, amelyet évről-évre lehetne gyarapítani a városnak erre a célra költségvetésileg biztosítandó segélyből, az egyesületek hozzájárulásából, sőt magánosok, kiadók, stb. könyvadományokból is. Csak le kell rakni az alapokat, megindítani a gyűjtést, s az eredmény, a jövő egészen bizonyosra biztosítható.

E gyűjtemények anyagának felhasználásával milyen könnyen és milyen egyszerű eredménnyel lehet szolgálni a közműveltség fejlesztését szabad előadások, felolvasások, tanfolyamok stb. szervezése által. Ezekre mindig szükség van, de különösen épen a ránk következő télen. Ez előadások és tanfolyamok által pótolni kell azt a magyar nemzeti nevelést, amelyetől a husz éves oláh megszállás megfosztotta az ifjabb nemzedéket. Magyar háunk történelméből, föld- és néprajzából, irodalmából keveset és rosszul kapott az utóbbi évek tanulósege, az az iskolát nem tudják pótolni egyelőre, mert még ideiglenes tanár és tanító hiányzik, sőt még sem megbízható minden tagjában a tekintetben, hogy ezt a munkát jól elvégezzék.

Ez intézmények elhelyezésének sincsen legyőzhetetlen akadálya. Lattam én ott jártamkor a városban olyan építményeket, amelyekre az Arany János városában sokaság volt semmi szükség, s nem lesz természetesen ezután sem, s amelyekből igen sokan lehet művelődés házat csinálni, s abban a terveket valóra váltani addig is, amíg a szülőház telekrendezésének ügye megoldást nyerhet.

Mind e célok megvalósítására be kell szervezni az egyesületbe a város kultúrszerető lakosságát, amely azután a fizetendő tagsági díj fejében ellenértéket kap az egyesület kiadványaiban, felolvasó és más összejöveteleiben.

Igénybe kell venni a magyar közepfokú iskolák segítségét, mint azt tettük a centennárium alkalmával. Akkor felhívásunkra sok iskola lépett be alapító tagul az egyesületbe. Az azóta elpusztult értékekre való hivatkozással meg kell újítani az alapító tagsági díjak fizetését. Könnyen mehet ez. Minden iskola vagy annak önképzőkörre rendez egy Arany ünnepélyt vagy diszgyűlést, s annak filléres belépő díjából befolyik a kisebb iskolától 10, a nagyobbtól 20 pengő, mellyel alapító tagul beléphet az egyesületbe. Ha csak ötszáz iskolát veszünk alapul, már 5—10 ezer pengő jön be az egyesület részére, amely nem kicsinylendő erőforrás. Egy diszes kiállítású alapító tagsági oklevél, s az a tudat, hogy nagy nemzeti kultúrcél megvalósításában tevékeny részt vettek, megfelelő ellenértékül fog szolgálni az iskoláknak az adott anyagi segítségért. Más gondolat is vezethet ilyen eredményekre.

Nem megvalósíthatatlan gondolatokat vetek én fel. Inkább lelkesedéssel végzendő munka itt a fontos, belevinni a köztudatba az egész nemes ügyet, azt állandóan napiranden tartani, s tapasztalatból mondhatom, hogy az eredmény nem marad el.

Nagyszalonta, mint a keleti magyarság egyik nevezetes városa, új életét megkezdve az oláh felszabadulás után, ez új életkezdés nem elégedhetik meg csak a romok és a szemét eltakarításával, hanem egyide-

jűleg meg kell kezdeni azt a kulturmunkát is, mely a magyar fajt egy évezreden keresztül vezető népévé tette a kárpáti medencének, s amely kulturtevékenységből Nagyszalonta is kivette a maga részét a multban is. A jövőben sem lehet ez másként, annál inkább nem, mert hiszen az Arany-Emlékegyesület vezetőségének munkakészsége és akaraterője nemcsak meg tudott küzdeni a közelmúlt kínos küzdelmeivel is, hanem azon győzedelmet is vett, s ennek tudatában biztos és erős a hitünk, hogy a jövő feladatainak megoldása is kedves kötelessége lesz ennek a kipróbált derék kulturgárdának. Segítő és támogató seregben egész bizonyosan nem fognak hiányt szenvedni; adjuk mindnyájan ehhez a munkához azt, amit tudunk adni azért a Nagyszalontáért, amelyet csak meg kell ismerni, hogy azután holtig szerszük és ne sajnáljunk érté se szellemi, se anyagi áldozatot.

## Nyílt-tér

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

A Lubé Kávé és Tápszergyár igazgatósága ezuton tisztelettel tudatja m. t. vásárlóival, hogy egyetlen eladónk sincs pénzfelvételére jogosítva.

## Az adóhivatal felhívása

A helybeli adóhivatal lapunk útján felhívja az érdekelteket, hogy a december 1-ig elmaradt forgalmiadót és az alkalmazottak fizetése után esedékes kereseti adót haladéktalanul mindenki fizesse be.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

### villanyszerelő

üzletemet ismét megnyitottam  
Horthy Miklós-ut 10. szám alatt.  
Szíves pártfogást kér. tisztelettel:

**BALOGH LAJOS**

Nagyszalonta m. város polgármesterétől.

### Felhívás

A m. kir. Hadkiegészítő Parancsnokság elrendelte a lovak és fogató-járművek (kocsik) osztályozását. — Ennélfogva felhívom az összes lótartó gazdákat, hogy minden 3 évesnél idősebb lovát és öszvérét, valamint a használható fogatos járművét (kocsik, fiakkerek) az alábbi sorrendben a vásártéren megtartandó osztályozásra állítsa elő.

Az előállítások sorrendje:

1941. január 8-án reggel 8 órára a II. és IV. kerület.

1941. január 9-én reggel 8 órára a III. kerület.

1941. január 10-én reggel 8 órára a VI. kerület.

1941. január 11-én reggel 8 órára pedig az esetleges tanyák és a fenti napokon elő nem állított, illetve elmaradt lovakat és járműveket.

A ló osztályozásra minden gazda köteles a lovára kiállított új — piros vonalozású — marhalevelét is elhozni, mert a lovak osztályozása a marhaleveleken is át lesz vezetve.

Aki ezen rendelkezésnek eleget nem tesz, az 1939. II. tcz. értelmében szigorúan meg lesz büntetve.

Dr HADADY IMRE s. k.  
polgármester.

— A természetes „Ferenc József” keserűvíz régóta kitünően bevált háziaszert megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

## Katholikus bál

Vasárnap este néhány röpke órára öt lelkes fiatal művészlelek a művészet templomává avatta a Vigadó nagytermét. Amint nyújtottak, az több volt, mint amennyit vártunk tőlük és az igazán értékes művészet mellett, melynek arany sugarait reánk árasztották, az a boldogító érzés is eltöltheti a szívüket, hogy hozzájárultak a nyomorgók szenvedéseinek enyhítéséhez és könnyeinek letörléséhez.

Sándor Edit gyönyörűen előadott ének-számaival, kedves és bájos közvetlenségével rögtön a közönség szívébe lopta magát, s alig akarták leengedni a színpadról. Hisszük, hogy egyszer majd, mint nagy énekesnőt fogjuk viszontlátni.

Balázs Ilona verseket adott elő. Hogy milyen művészi tökéletességgel és előadóképességgel, annak legjobb bizonyítéka, hogy több, már elmondott versét, újra meg kellett ismételnie, amire Szalontán eddig nem igen akadt példa.

Popity Ida az ének és zeneszámokat kísérte zongorán és művészi játékával nagyban hozzájárult a siker kivívásához.

Szabó Zoltán, aki máskülönben a budapesti Zeneakadémia növendéke, magyar dalokat énekelt, cigányzene kísérettel. Hangja kellemesen cseng és sok ígéretet rejt magában a jövőre nézve.

Szerénységből utóljára hagytuk városunk szülöttjét: a fiatal Abonyi Istvánt, aki művészi hegedűjátékával hozta a közönséget. És azt hisszük, nem csalódunk, mikor megjósoljuk, hogy ha tovább képezi magát, eggyel ismét megszorodik a szalontai hírességek száma.

A konferánsz szerepét ifj. Szabó Zoltán töltötte be szellemesen és talpraesetten.

Az egész estét szinte családias hangulat jellemezte. A vendégművészek el voltak ragadtatva a szalontai közönségtől. Mint mondták: műértőbb és hálásabb közönséggel, mint a szalontaiak, már régen nem találkoztak.

És mielőtt krónikánkat az élvezetes estéről befejeznénk, azt hisszük, az összes jelen voltak érzését tolmácsoljuk, mikor hálás köszönetünket fejezzük ki dr. Bánáss László főtisztelendő úrnak, aki fáradhatatlan munkásságával és a szenvedőkön segíteni akaró igyekezetével ezt az estét nekünk megszerezte.

Az előadást reggelig tartó tánc követte, Horváth Józsa kitűnő muzsikája mellett.

A bálon jelen volt ez alkalommal először polgármesterünk dr. Hadady Imre a feleségével, s a város hölgyei közül a következők:

Asszonyok: Bagoly Bertalanné, Balogh Lászlóné, Bereczky Sándorné, özv. Borbély Lajosné, Csomós Istvánné, Deák Istvánné, Dobay Jánosné, Ellmann Józsefné, dr. Engel Józsefné, özv. Fiedler Károlyné, Havran Elekné, dr. Kuch Béláné, Mayer Péterné, Nagy Istvánné, Nagy Jánosné, Neszmírák Gyuláné, id. Pápai Jánosné, Rácz Istvánné, Somogyi Lászlóné, Szabó Sándorné, Szabó Zoltánné, Szentmiklóssy Jánosné, Tóth Lászlóné, Török Zsigmondné (Szeghalom), Vargha Györgyné, Wagner Ferencné.

Leányok: Bagoly Csilla, Balázs Ilona (Nagyvárad), Borbély Kató, Csordás Erzsike, Czira Emma, Deák Irén, Gali Mária, Hajdu Juliska, Kondor Ibi, Kovalcsik Eta, Megyeri Emma, Neszmírák Amália és Mancsi, Orsós Piroska, Popity Ida (Nagyvárad), Rézműves Emma, Sándor Edit (Nagyvárad) Stein Piroska, Szabó Margit, Szemes Mancsi, Szentmiklóssy Mancsi, Szöllőssy Margit, Székely Panni és Vlacsil Sarolta.

**A legszebb magyar kalendáriumok, fali- és zsebnaptárak, valamint névnapiképeslapok nagyválasztékban kaphatók**

**T. Balogh Lajos**  
könyv- és papirkereskedésében

**Szakszerű töltőtoll javítás!**

Eladó Mussolini-ut 25. számú ház, 4 üzlethelyiséggel, műhely és lakással, értekezni lehet ugyanott. 5—5

Börkesztyük szakszerű tisztítását és javítását olcsón vállalom Kacsák Sándor (kesztyűs) Nagyszalonta, Rozsa-ucca 9. 1—3

## Nagyszalontán éjjel nem lehet telefonálni

A posta vezetősége közli az érdekeltekkel:

Legújabb intézkedés következtében Nagyszalontán szünetel este 9 órától reggel 7 óráig a telefonösszeköttetés. Eszerint telefonszolgálat reggel 7-től este 9 óráig van megszakítás nélkül.

## Tánciskolámat a Kereskedelmi Körben újra megnyitottam

Az évaad legmodernebb táncait tanítom  
Érdeklődni lehet naponta, este 6—7 óra között a Kör helyiségében

**DÉZSY G.** tánc tanárnő

## Megérkezett a szalontai rendőrség új vezetője

Mint egyik előző lapszámunkban már közöltük, a szalontai rendőrség eddigi vezetőjét, dr. Jancsó Gyula rendőrkapitányt szolgálati érdekből Sepsiszentgyörgyre helyezték át. Helyettese ma megérkezett dr. Székely Miklós bányafelhúzó rendőrkapitány személyében, aki már át is vette hivatalát.

## Somogyi László közéleti-művelődési ügyosztályvezető előadása a szalontai Gazdakörben

Vasárnap d. e. 11 órára Nagyszalontán egész gazdatársadalmára egybegyűlt a Gazdakör helyiségeiben, hogy meghallgassa Somogyi László közéleti-művelődési ügyosztályvezető előadását a gazdákat érdeklő aktuális kérdésekről.

Molnár György elnök megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket, azután átadta a szót Somogyi Lászlónak, aki gondosan felépített felvilágosító és oktató beszéd kíséretében hívta fel a gazdákat arra, hogy ne idegenkedjenek, a gabonakészletek pontos bejelentésétől ne tegyék ki magukat felesleges kellemetlenségeknek és hozzanak ők is egy kis áldozatot a haza oltárán. Ugyanakkor arra kérte a gazdákat, ne tekintsek sem őt, sem a többi hivatalnokokat ellenségeiknek, hanem barátjuknak és minden ügyükben, amikor tanácsra, vagy felvilágosításra van szükségük, forduljanak bizalommal hozzá. A továbbiakban részletesen ismertette a gabonakészletek bejelentési, ellenőrzési és igénybevételi módjait.

Utána a szalontai járási tisztviselő állatorvos emelkedett szólásra, aki az állatok fertőző betegségeiről és az azok elleni védekezésről, valamint a lovak vérvizsgálatára vonatkozó rendelkezésekről tartott szakszerű előadást.

Molnár György elnök köszönetet mondott a két előadónak értékes és közhasznú felvilágosításaiért és ezzel a gyűlés végetért.

## Eladó

A Horgaséren 26 hold szántó tanyával; a Körösfáson 6 hold tanyával; a Horgaséren 1 és fél hold szántó; a Kocsordoson 24 hold szántó tanyával; 16 hold nádas; a Kustyanban 150 hold, parcellázva is; a Vénkeri hátmögött 16 kat. hold szántóföld; a Cserepes mellett 6 hold szántóföld; különböző szőlők és házak 500 pengőtől 30.000 pengőig, a Hunyady-utcában, a Váradi-úton, Toldi-útcán, Dobó-útcán, Tenkei-úti uttelepen, Aradi-úton, Bercsényi-útcán, Bocskay-útcán, Honvéd-útcán, Vásár-téren, Vécsei-útcán és Kasza-útcán. Értekezni lehet PÉTERY LAJOS ügyvédi irodájában. — U. o. a Horgaséren 26 hold szántó tanyával bérbeadó.

## Tegnap megint két ház dült össze a Vidra uccában

A 22 évig tartó román uralom semmit sem tett Nagyszalontán a csatornázás terén. Ennek következménye, hogy a multhéten a Vidra ucca 10 számú ház dől össze. Tegnap délelőtt Borbély Lajos Vidra ucca 14 számú háza, ma hajnalban özvegy Kezéz Sándorné tulajdonát képező Vidra ucca 4 számú ház omlott össze, amelyben Gitye Mihályné lakott négy tagú csalájjával.

## LEGUJABB HIREINK

Newyorkból jelentik: Hétfőn az Egyesült Államok kongresszusán Roosevelt személyesen olvasta fel újévi üdvözlését. Hangoztatta, Amerika soha sem volt oly veszélyben, mint a mai időkben és ezért hathatós védekezésre van szüksége. A demokrácia hatalmát az Egyesült Államoknak meg kell segítenie, éppen ezért a semlegeségi törvényt módosítani kell oly formában, hogy Anglia számára ne csak készpénz fizetés mellett lehessen szállítani. Amerika nem ismer el olyan békeszerződést, amelyet a támadók diktálnak és a megalkuvók elősegítenek.

Szófiából jelentik: Bulgária tegnap ünnepelte függetlenségének 63-ik évfordulóját. Tegnap volt ugyanis 63 éve, hogy Szófia felszabadult a török hódoltság alól.

## Felhívás

Felhívom a munkanélküli Bőripari Munkásokat, hogy szerdán este fél 8 órakor csoportokba való beosztás véget a Munkás Otthonban jelenjenek meg. (Korona vendéglő nagyterme.) **BERECZKY LÁSZLÓ.**

Városi Villanytelep és Jéggyár.

## Értesítés

Értesítjük tisztelt fogyasztóinkat, hogy a rendelkezésre álló üzemanyag korlátozott voltára való tekintettel az áramszolgáltatást, további intézkedésig, hajnali 1 órakor be- szüntetjük, kivéve a vasárnapról hétfőre forduló éjszakeket.

Az áramszolgáltatás eme korlátozása f. hó 9-ről 10-re virradó hajnali 1 órától kezdve lép életbe és figyelmeztetjük azokat a fogyasztókat, akiknek ezen időn túl világításra szükségük van, hogy alkalmas pótvilágítási eszközök beszerzéséről gondoskodjanak.

Nagyszalonta, 1941 január 7.

Városi Villanytelep és Jéggyár

**Dobay János**  
főkönyvelő.

Nagy beltelkes ház eladó. Hétfőzéren ucca 42. 2—2

Eladó teleses rádió. Kisfaludy 28.

Harisnyaszem szedést olcsón és gyorsan készítek. Villám-ucca 11.

Különbejáratú, butorozott szoba kiadó. Horthy Miklós u. 10.

Elveszett egy női jobbkezes szürke kötött kesztyű a vasúthoz közel, a megtaláló jutalom ellenében adja be Dobó-ucca 57 sz. alá.

Szemét fuvarozását és ürsek takarítását vállal Balogh Sándor Gacsó-uttelep. Vásárhelyi-ut 60.

Phönix körkötőgép, a gyár belegegyezésevel szerződés aláírással eladó. Vásárhelyi ucca 19. 1—2

Egy Höfer Schrantz magánjáró gőzkazán és egy MÁV cséplő teljes cséplési felszereléssel társas viszonyok miatt eladó. Boros Sándor és társai. Geszt. 1—3